

Under *nr. 1 - 2003* LUPEN

MEDLEMSBLAD FOR LANDSFORBUNDET FOR UTVIKLINGSHEMMEDE OG PÅRØRENDE

Full fart bakover!

mener landsstyremedlem i LUPE Ivar Tolstad

Søsterkirkene Gran på Hadeland

Støttekontakter?

Hva, hvem, hvordan og hvorfor ?

Sosialministeren

advarer mot tvangsflytting!

Full fart bakover!

AV IVAR TOLSTAD

Ikommune etter kommune skjer det nå store nedskjæringer i driftsbudsjettene, og det går i stor grad ut over bl.a. tilbudene og bistanden til utviklingshemmede. I noen kommuner skjæres det mer der enn på andre omsorgssektorer.

Noen steder fører det til at utviklingshemmede blir sittende passive store deler av dagen med små muligheter for bl.a. aktivisering, utvikling, individuelle tiltak, opplevelser og sosial kontakt og deltakelse utenom for eksempel et bofellesskap.

Noen steder blir det slik at hvis en beboer skal ut for å handle eller gå på kino, ja så med alle de andre være med eller bli hjemme aleine uten tilsyn. Det er vel "normalt" det da.

Rundt i mange kommuner sitter det pårørende som er livredde for hva som skjer eller skal skje. Nye enkeltvedtak bærer bud om rasing av bistand.

Var det slik intensjonene i ansvarsreformen skulle ende opp? Hvor blir det av det individuelt tilpassede tilbudet i tråd med reform og sosialtjenestelov? Ligner det på det noen av oss fryktet da reformen skulle gjennomføres?

Regjering og kommuner skylder på hverandre og fraskriver seg villigvekk ansvaret.

Mange kommuner har elendig økonomi, men i mange prioriteres populære drifts- og innsatsområder. Vi må jo ha og drive nytt kulturhus, nytt rådhus, ny idretts-hall, studietur til USA for å studere trikkedrift osv.!

Nå MÅ staten, -det vil si regjering og samtlige partier ellers, ta ansvar og styring. Noen kommuner trenger sanksjoner og andre trenger virkelig større statlige overføringer for å kunne gi brukbare tilbud til bla. våre. De lovpålagte tjenestene må prioriteres.

LUPE skrev før jul et alvorsbrev brev til blant annet sosialministeren og til Stortingets sosialkomite v/ dens leder. Vi hørte hørte ikke noe før det i februar ble sendt purring, og endelig i midten av mars svarte sosialministeren. Hun viser til pågående utarbeidelse av en stortingsmelding om politikken for personer med funksjonsnedsettelse. Hun sier at regjeringen der vil se nærmere på dagens levekår og vurdere tiltak. Men, kjære politikere og regjering: Det er NÅ det trenges tiltak og hjelp! Vi får vel pusse våpnene og kjempe videre så godt vi kan. Snart er det jo valg!

Ivar Tolstad er sekretær i landsstyret i LUPE

Landsforbundet for
utviklingshemmede og Pårørende

Kontoradresse:

Hans Nilsen Haugesgt. 44B
0481 Oslo

Telefon: 22 22 14 82

Telefaks: 22 22 14 85

Kontortid:

Mandag og tirsdag
kl. 10.00-15.00

Telefonvarer utenom
disse tidene.

medlemsblad for
Landsforbundet for
Utviklingshemmede og Pårørende

Ansvarlig redaktør:

Kåre Kvalvåg

Annonsealg:

Ta kontakt med kontoret.

Stoff til bladet:

Under LUPEN

Unnelandsvegen 482

5267 Espeland

Telefaks: 55 24 41 08

E-mail: kaare-kvalvaag@c2i.net

Trykkeri:

Grafisk Forum a.s

Kokstadflaten 40

Boks 46 Kokstad

5863 Bergen

Frist for stoff til neste nr.:

15. mars 2003

Stein Gulbraar takker av

Stein Gulbraar har vært engasjert som kontorleder i LUPE siden november 1997.

Etter fem år har Stein nå kastet inn håndkledet og avsluttet sitt arbeid på LUPE sitt kontor på Ragna Ringdal.

I forbindelse med styrets møte i januar ble det holdt avskjedsmiddag og LUPE's leder, Ole Kr. Berntsen, takket for innsatsen og overrakte blomster fra styret.

Fremover vil kontoret være betjent på dugnad. Tor Henriksen vil ofte være tilstede og tidligere redaktør i Under LUPEN, Petter Tomren, vil holde orden på medlemsregisteret.

Alle henvendelser skal som tidligere gå til kontoret på de vanlige telefon og faksnumrene.

EN HØVDING ER GÅTT BORT

2.januar nådde et sorgens budskap oss fra Rjukan – byen under Gaustatoppen.

Mangeårig leder av Telemark fylkeslag av LUPE og tidligere Dagsrud Støtte- og Foreldreag og Dagsrud avdeling av NFPU, Odd Hansen, var gått bort.

Han ledet laget vårt på en fremragende måte i mange, mange år, og han var ikke redd for å stå opp mot myndigheter, etater og enkeltpersoner. Hans hjerte brant for våre utviklingshemmede og deres pårørende og hjelpeverger. Mang en kamp til disses beste ble utkjempet av ham, naturligvis sammen med styret, men høvdingen vår var fremst i linja!

Da ansvarsreformen skulle gjennomføres, sto Odd i fremste rekke for å protestere mot måten reformen skulle gjennomføres på og for å påvirke til en gjennomføring som var bedre samstemt med våre meninger.

Det førte til kontakt med andre lag og foreninger i form av det berømte Bø-møtet i 1990. Like etter ble han sammen med undertegnede ekskludert fra alle tillitsverv i NFPU, men de klarte ikke å "ta rotta på oss", for ikke lenge etter var LUPE et faktum.

Odd utførte et ivrig og godt arbeid også i det nye fylkeslaget som ble dannet.

Nevnes bør også hans utrettelige kamp for å beholde sykehuset på Rjukan.

Bortgangen er tung å bære for de nærmeste, men alle gode minner får vise vei videre. Vi i LUPE Telemark har mye å takke deg for, og vi lyser fred over ditt minne!

Ivar Tolstad

FORSIKRINGSAVTALE

Det er inngått avtale om rabatt på forsikringer mellom FFO og If-skadeforsikring NUF.

Avtalen for 2003 inneholder bestemmelser om at det på en rekke forsikringer gis 8 prosent rabatt. Dette gjelder bl.a. fritidsbåt, ulykkesforsikring, hjemforsikring (innbo), villaforsikring, hytteforsikring og ikke minst personbilforsikring. LUPE deltar i avtalen som FFO-medlem. Dette betyr at LUPE-medlemmer som har forsikringene sine i If-skadeforsikring kan ta kontakt og be om den aktuelle rabatten.

STATSSEKRETÆR kritiserer staten

- Ingen grunn til å slå seg på brystet. Det offentlige har ikke noen grunn til å slå seg på brystet når det gjelder å ansette funksjonshemmede, sa Statssekretær Jan Otto Risebrobakken i Sosisaldepartementet da han på FFOs representantskapsmøte sist helg kommenterte funksjonshemmedes situasjonen på arbeidsmarkedet. - Det offentlige burde gått foran i å rekruttere funksjonshemmede, men realiteten er at staten er blant de dårligste, fastslo Risebrobakken.

Situasjonen på arbeidsmarkedet var bare en av mange problemstillinger statssekretær Jan Otto Risebrobakken tok opp da han adresserte FFOs Representantskapsmøte sist helg. Bakgrunnen

var den varslede stortingemeldingen som skal komme i løpet av mai, og som er en oppfølging av Manneråkutvalgets innstilling - NOU 2001:22 "Fra bruker til borger".

I følge statssekretæren vil et av innstansrådene i meldingen bli funksjonshemmede barn og deres familier. Dette er for øvrig ett av FFOs hovedområder i statsbudsjettkravene for 2004.

Individuell plan

En annen viktig opplysning statssekretæren kom med var at retten til individuell plan også vil bli forankret i lov om sosiale tjenester. Lovforslaget vil bli lagt fram for Stortinget allerede før påske. Det er også et arbeid på gang som innebærer at Pasientombudenes rolle og ansvar blir vurdert. En av vurderingene som gjøres er hvorvidt Pasientombudenes ansvarsområde skal utvides til også å gjelde deler av primærhelsetjenesten, ikke bare spesialisthelsetjenesten som i dag.

KRITISK TIL FINANSIERINGSORDNING

Forslag om ulike modeller for finansiering av ressurskrevende brukere har vært til høring. I sin høringsuttalelse støtter FFO prinsippet om at tilskudd knyttes til den enkelte bruker, men ut over dette kan ikke FFO slutte seg til noen av modellforslagene.

FFO har over flere år arbeidet for å få på plass en statlig toppfinansieringsordning som inkluderer alle funksjonshemmede med omfattende behov. Vår hovedbegrunnelse har vært behovet for finansiering etter en modell som sikrer et kvalitativt godt og forutsigbart tilbud til brukerne.

Uakseptable rammevilkår

Det er flere grunner til at FFO ikke kan slutte seg til modellforslagene som skisseres. En av dem er forslaget om at bevilgningen skal være ram-

mestyr. Dette innebærer at dersom det kommer flere brukere inn i ordningen, må potten deles på flere. Tilskudd til den enkelte bruker vil derfor fortsatt kunne variere fra år til år, slik det gjør i dagens ordning med kompensasjon over skjønnsmidlene. FFO anser det som uakseptabelt å ha så usikre rammevilkår for tjenestetilbudet til denne brukergruppen. - For at dette skal bli en god ordning for brukerne mener vi at finansiering skal tildeles etter en ren toppfinansieringsmodell i form av en overslagsbevilgning. Det vil si at den som oppfyller kriteriene i ordningen får tilskudd, sier Liv Arum, generalsekretær i FFO.

For høy egenandel

Videre foreslås en grense på 800.000 kroner i kostnader pr bruker som en kommunal "egenandel" før statlig

kompensasjon iverksettes. FFO mener dette er for høyt og at grensen må settes til 600.000 kroner pr bruker. I følge FFO bør kostnadsdelingen over 600 000 kroner være 80 % for stat og 20 % for kommune.

Individuelle planer

Når det gjelder hva som skal utgjøre grunnlaget for å beregne kostnader, mener FFO at individuelle planer skal legges til grunn. Dette åpner for å ta hensyn til brukernes livssituasjon på flere områder. For brukere som ikke ønsker en individuell plan, må det sikres at kostnadsoverslag baserer seg på et grunnlag som tar hensyn til mer enn bare rene bemaningsplaner. Hva som blir regjeringens forslag til modell blir presentert i kommuneøkonomiproposisjonen til våren.

SENTRALT LIKEMANNKURS 2003

Vi bringer her et referat av et av temaene på SENTRALT LIKEMANNKURS 2003.

Forvaltningsloven sett i relasjon til likemannsoppgaver (saksbehandling, innsynsrett mv).

Forvaltningsloven og sosialtjenestelovens §8-4 og 8-5 er sentrale i mange saker som angår forholdene for utviklingshemmede. Våre likemenn trenger derfor skolering i loven for å være bedre rustet til å kunne samtale med medlemmer i likemannssammenheng og kunne gi råd og informasjon.

Foreleser: Tove Eikrem Mork

fra FFOs rettighetscenter

Hun orienterte først litt om FFOs rettighetscenter som driver med en landsdekkende telefontjeneste i form av et prosjekt.

Prosjektperioden er nå over, men senteret er sikret drift ut 2003. Alle henvendelser blir dataregistrert.

Hun tok så for seg lov og rett i forvaltningen. Statens hovedoppgaver er lovgivning, forvaltning, rettspleie. Forvaltning handler om forvaltningsorganene i og for seg.

Begrepene rettsregel, uskrevne regler, generelle forvaltningslover, saksbehandlingsregler i spesiallover og forvaltningens praksis ble nevnt. Generelle krav til saksbehandling: Grunnkrav om forsvarlighet, generelle krav i forvaltningsloven kap. III er: Forvaltningens veiledningsplikt, saksbehandlingstid - foreløpig svar, muntlige konferanser og nedtegning av opplysninger, advokat og annen fullmektig, taushetsplikt. Det er viktig at hjelpevergenes mandat omfatter mer enn å ivareta det økonomiske. Dette har betydning for partsbegrepet. En likemann har ingen rettigheter etter loven, men må i tilfelle være fullmektig for en person.

Hun gikk grundig gjennom paragrafen om veiledningsplikt. Her svikter det ofte i kommuner/etater med

Leder for FFOs rettighetscenter, Tove Eikrem Mork

henvisning til begrenset kapasitet. Hvis en har spurt om noe, er veiledningsplikten ufravikelig når det gjelder lover og forskrifter på vedkommende saksområde samt regler for saksbehandlingen, - særlig om parterettigheter og plikter etter loven. Når det gjelder saksbehandlingstid ved enkeltvedtak, skal det gis foreløpig svar ved saksbehandlingstid over en måned.

I saker på LUPEs område (bistand m.v.) mente hun at vi hadde rett til muntlig samtale med en tjenestemann.

Paragraf 12 handler om advokat eller annen fullmektig. Fullmektig kan brukes på alle trinn av saksbehandlingen, men fullmektig som ikke er advokat, må legge fram skriftlig fullmakt. Parten kan kreve å bli underrettet ved siden av eller i stedet for fullmektigheten.

Hun nevnte at hvis en møter som fullmektig for noen, har du ikke taushetsplikt i flg. forvaltningsloven. En organisasjon kan også opptre som fullmektig.

Foreleseren tok så for seg saksforberedelse ved enkeltvedtak og om klage og omgjøring.

I helt spesielle tilfeller kan en sak etter klagebehandling tas opp overfor Sivilombudsmannen.

Likemannens stilling og likemannsoppgaver sto sentralt i forelesningen og deltakerresponsen.

Deltakerne var meget ivrige med hensyn til å komme med innlegg, spørsmål og kommentarer/erfaringsutveksling.

FFO's evaluering av rettighetscenteret

Prosjektets mandat fra Sosial- og helsedepartementet var

- Gi konkrete, kvalifiserte råd til alle som henvender seg til senteret med spørsmål som gjelder brukerrettigheter
- Systematisere den informasjonen som mottas for å kunne innhente informasjon om rettstilstanden i praksis for funksjonshemmede
- Formidle den kunnskapen om det offentlige tilbudet som framkommer gjennom bearbeidingen av informasjon til myndighetene

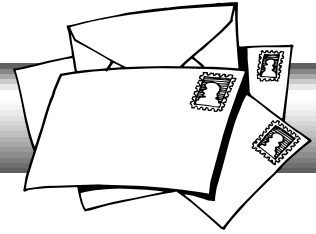
FFO har i tillegg gjort det til en uttalt målsetting å stimulere interessen for – og øke kompetansen i – rettighetsarbeid i funksjonshemmedes organisasjoner.

Hovedrapporten viser at departementets mål for prosjektet er blitt oppfylt. Både brukernes og tjenesteapparatets respons gjør at FFO i tillegg fastslår at Rettighetscenteret som prosjekt har vært svært vellykket.

De problemene som har oppstått har vært kapasitetsproblemer og svakheter ved de tekniske løsningene (tele- og data).

Erfaringene fra prosjektperioden har gitt mange idéer til videreføring av prosjektets målsettinger, ikke minst å arbeide videre med flere måter å få rettighetsinformasjon ut til brukerne på.

FFO er derfor overbevist om at Rettighetscenteret bør videreføres på permanent basis, og arbeider for å få finansiert videre drift.

TIL:
Sosialkomiteen Kommunalkomiteen

Nedskjæring i og omorganisering av bistand og tilbudene til utviklingshemmede.

Lupe vil komme med et alvorlig varsko og bekymringsmelding vedrørende omorganisering og ikke minst nedskjæringer i kommunene, når det gjelder tilbudene til utviklingshemmede i Norge.

Dette er blitt aktualisert i særlig stor grad under siste års budsjettbehandling i kommunene.

Mange steder ligger det an til sterkt reduserte tilbud vedrørende bistand i bolig, opplæring og fritid. Sammenflytting av utviklingshem-

mede til større boenheter, eksempelvis sykehjem eller bofelleskap med stort antall leiligheter, må ikke skje. Leiligheter samlokalisert i mindre bofelleskap med for eksempel 3-6 leiligheter kan være en god løsning. Alle botilbud og tilbud ellers må være basert på individuelle behov og ønsker.

Likeledes søker noen kommuner å styre enkeltvedtakene slik at de skal bli så generelle som mulig og direkte styrt av økonomi.

En klar forutsetning i reformen er/var at tilbud skal være individuelt rettet, og ikke relatert til boligorganisering og kommunal økonomi.

Vi ber innstendig landets ansvarshavende sentrale ledelse for området om å ta fatt i dette.

*Ole Kr. Berntsen
Leder*

RESOLUSJON FRA LUPES
LANDSMØTE 29.-30.MARS 2003
SANNER HOTELL,
GRAN PÅ HADELAND.

TIL:
Sosialkomiteen,
Kommunalkomiteen,
Justiskomiteen

Landsmøtet ser med bekymring på at lite er skjedd i forhold til utviklingshemmedes rettigheter etter HVPU reformen for 12 år siden.

Vi ser behov for en **rettighetslov** som gir hjemler for deres rettigheter for en gruppe mennesker som i særlig grad trenger lovbeskyttende hjelp. Loven må omhandle:

1. **Individuell plan/ enkeltvedtak** som er riktig tilrettelagt i forhold til personen og godt nok detaljert for døgnetts 24 timer.
2. **Bolig** som er tilpasset med kvalitet, størrelse, beliggenhet og annet i forhold til brukerens behov.

3. **Ansatte:** alltid nok antall kvalifisert ansatte i forhold til personens personlige plan med minst 1 faglig personale blant disse. Alle ansatte som har med personen å gjøre skal inneha vandels-/ politiattest.
4. **Hjelpeverges funksjon** må utvides til ikke bare å gjelde økonomisk ansvar.
5. **Skole, arbeid og/ eller andre dagaktiviteter** må tilrettelegges etter den enkeltes behov og evner og at disse strekkes så langt personen evner det.
6. **Frier og fritid** må være meningsfulle for utviklingshemmede. De som ikke klarer å gjennomføre slik tid alene, må ha ledsager i form av støtte-/fritidskontakt, ansatte i boligen eller familie/ pårørende. Hvis offentlig ansatte skal følge

med, skal dette ikke tilføre personens familie økonomiske utgifter ved helt eller delvis å lønne disse.

Alt i alt mener Landsmøtet at utviklingshemmede skal, så langt det lar seg gjøre, leve et så normalt og godt liv som mulig inneholdende valgmuligheter med andres hjelp når det er nødvendig.

Ved utformingen av en rettighetslov må LUPE delta i dette arbeidet da vi som brukerorganisasjon vet hvor "skoen trykker".

*Ole Kr. Berntsen
Leder*

RESOLUSJON FRA LUPES
LANDSMØTE 29.-30.MARS 2003
SANNER HOTELL,
GRAN PÅ HADELAND.

STØTTEKONTAKTER

Hva, hvem, hvordan og hvorfor?

AV TORE GULBRAAR

Spørsmålene kan være mange i forbindelse med støttekontaktordningen. Foreldre og søsken møter særlig problemet når et familiemedlem plutselig en dag står uten støttekontakt eller problemene hopper seg opp mellom tjenesteyter og mottaker.

For å få vite litt mer om disse spørsmålene tar vi en tur til Hamars nye rådhus for å finne rette person med støttekontakter som ansvarsområde. I Avdeling levekår finner vi sosialkurator Inger Qvale som har to arbeidsområder i kommunen – familieavlastning og støttekontaktordningen. Begge tjenester er etter sosialtjenestelovgivningen.

Hva er egentlig en støttekontakt, Inger Qvale?

Det er en person som skal bistå en annen person med sikte på økt deltagelse i samfunnet innenfor et bredt spekter, men særlig med hensyn til fritid. Disse to må sammen prøve å etablere sosiale kontakter for å bygge opp et nettverk rundt den enkelte.

Hvem kan bli støttekontakt?

Det kreves ingen formell utdanning, alle samfunnsengasjerte mennesker kan bli støttekontakter. Vi er hele tiden på jakt etter nye personer. Unge mennesker, over 18 år, etterspørres fordi mange av våre tjenestemottakere er barn mellom 10 og 16 år. Behovet for voksenkontakt er stort, særlig av unge menn. Men der har vi et problem, de fleste av våre støttekontakter er kvinner. De fleste rekrutteres fra lærerhøgskolen her i byen, og der har vi en betydelig kvinnedomnans.

Ja, hvor stort er behovet egentlig?

Det er stort. Vi har til enhver tid underbemanning. Her i Hamar har vi ca. 170 stykker som har vedtak om støttekontakt. Av disse har ca. 70 tilknytning til psykiatrien, omtrent samme antall kommer innunder psykisk utviklingshemming. Resten kan være kronisk syke, ha et fysisk handikap, demens eller lignende.

Hvordan organiseres støttekontakttjenesten?

De fleste har et vedtak på 3 til 5 timer pr. uke. Timene benyttes på

ettermiddager, primært på vanlige ukedager. Noen støttekontakter foretrekker å jobbe i helgene. Alle støttekontakter har en egen skriftlig oppdragsavtale med kommunen. Her står det bl.a. om målsetting og innhold i tiltaket, og hvem som er støttekontaktens veileder.

Avlønning?

De avlønnes som assistenter med kr. 97,44 pr. time. I tillegg får støttekontakten refundert utgifter til kafe, bowling, inngangspenger med mer for inntil kr. 50 pr. uke. De kan også få noe til dekning av kjøreutgifter i forbindelse med aktivitetene.

Hvor i det kommunale apparatet hører du hjemme, Inger Qvale?

Jeg er ansatt i full stilling som saksbehandler i *Barn og familieavdelingen*, halve stillingen går til oppfølging av støttekontakttjenesten. Vi har planer om å få tjenesten lagt til *Kulturavdelingen* fra neste år. Der hører den mer naturlig hjemme og kan videreutvikles på en hensiktsmessig måte til beste for den enkelte bruker.

Lovhjemmel?

Her kommer *Lov om sosiale tjenester* inn. Hver bruker har et enkeltvedtak som må fornyes hvert år. Tilbud om støttekontakt og avlastning ser vi ofte som tjenesteområder i en individuell plan. Personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester fra det offentlige tjenesteapparat har rett til å få utarbeidet en slik plan. Rundt den enkelte familie blir det i den forbindelse gjerne opprettet ei ansvarsgruppe.

Hva med det kommunale budsjettet for denne tjenesten?

I Hamar er det avsatt kr. 1.930.000 på årets budsjett. En støttekontakt vil forbruke ca. 30.000 kroner hvis han eller hun er engasjert gjennom et helt år. I fjor fikk vi faktisk en økning i budsjettet på 300.000, det betyr 10 flere støttekontakter.

Hvordan fanger dere opp nye støttekontakter når behovet nå en gang er så stort?

Avertering i dagspressen er en innfallspport, dessuten kan pårørende, miljøarbeidere i bofellesskapene og andre foreslå støttekontakter fra eget kontaktnett. Men her er vi ikke flinke nok, for tiden har vi 25 ubesatte stillinger.

Støttekontakt

Hav er en støttekontakt?

En støttekontakt er en person som skal;

- Bistå og/eller lære den enkelte å bruke et fritidstilbud
- Bidra/hjelpe den enkelte til økt sosial kontakt gjennom etablering av nettverk

En definisjon på en støttekontakt kan være:

En støttekontakt er en lønnet person som over tid, gjennom samvær og ulike fritidsaktiviteter; har som oppgave å bidra til å øke et annet menneskes evne til å utfolde seg, mestre ulike livssituasjoner og øke troen på seg selv.

Støttekontaktens tjenester skal være forankret i individuelle målsettinger.

Tilbudet om støttekontakt bør sees på som en tidsbegrenset tjeneste. Støttekontakten skal bidra til at det skapes kontakt mellom brukeren av tjenesten og det øvrige fritids- og kulturtilbud i kommunen. Det betyr at en støttekontakt skal jobbe mot å overflødiggjøre seg selv når den enkelte eller gruppen vedkommende arbeider med, selv kan nyttiggjøre seg fritidstilbudene på linje med andre.

Tyngdepunktet i rollen som støttekontakt skal imidlertid ligge på kontakt og støtte på brukerens premisser og etter dennes ønsker. (Lov om sos.tj. s 109)

Hvem får støttekontakt?

Støttekontakt er hjemlet i Lov om sosiale tjenester § 4-3 og § 4-2 bokstav c.

§4-3 Hjelp til dem som ikke kan dra omsorg for seg selv.

De som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål, har krav på hjelp etter paragraf 4-2 bokstav a-d.

§ 4-2c De sosiale tjenester skal omfatte støttekontakt for personer og familier som har behov for dette på grunn av funksjonshemming, alder eller sosiale problemer.

I merknaden til loven sies det at støttekontaktvirksomhetens viktigste oppgave som regel er å hjelpe den enkelte til en meningsfylt fritid, og at oppgavene vil være å bidra til sosialt samvær og å følge vedkommende til ulike fritidsaktiviteter. Et viktig mål med støttekontakten er altså å bidra til sosialt samvær for brukeren.

Støttekontakt er ikke avgrenset til bestemte brukergrupper, men kan være viktige tiltak rettet mot barn, unge og voksne med psykiske problemer, yngre og eldre funksjonshemmede, innvandrere som er ukjent med det norske samfunn, familier med sammensatte problemer og rusmiddelbrukere.

*Skriv til oss.
Innløpene står for lesernes egen regning.
Kort eller langt ...
... dine meninger teller ...*

Dissimilis og håndballens venner

Som sikkert de fleste har fått med seg har håndballens venner betraktet aktørene i Dissimilis som en gjeng med idioter som leker med ranglen sin, noe som er svært uheldig og som sier mer om håndballens venner enn det gjør om aktørene i Dissimilis.

Dissimilis leder Kai Zahl følte dette som et slag i siden for bevegelsens holdningsskapende arbeid.

Hvis det holdningsskapende arbeidet består av det aktørene gjør på scenen er jeg helt enig, for det var mange som anså psykisk utviklingshemmede som evneveike.

Men hvis holdningsskapende arbeid består i å ha respekt for hele mennesket er det fremdeles mye som gjenstår.

Dissimilis-ledelsen har etter min mening gått fra å være en velfungerende demokratisk bevegelse basert på frivillig idealisme til å bli en diktatorisk pengemanskin.

Som for eksempel at i begynnelsen var bevegelsen representert med 1 aktør i styret – men nå får ikke aktørene muligheten til å delta på årsmøter.

I motsetning til andre foreninger som fører

kontingent-betalende medlemslister fører Dissimilis to forskjellige medlemslister, en for betalende medlemmer og en for utgåtte medlemmer.

Jeg meldte meg ut av gruppene i Dissimilis for drøyt fem år siden og for snaut fire år siden meldte jeg meg ut av Landsforbundet Dissimilis. Jeg kan ikke forstå hva hensikten kan være å ha meg som medlem av Landsforbundet i og med at jeg ikke betaler kontingent, med mindre bevegelsen regner det som en økonomisk fordel å ha meg med.

I de fleste lag og foreninger er det vanlig at valgkomitéen på årsmøtet fremlegger forslag om hvilke personer som skal inneha ulike verv i styre og stell, men i Dissimilis skal valgkomitéen finne navn så konstituerer styret seg selv. Når Kai Zahl beskylder foreninger som NFU for å være udemokratisk, tror jeg det kan være lurt å feie for egen dør.

Jeg vil slutte av med et ordtak som lyder:

Som man roper i skogen får man svar.

*Steinar Wengen
Tidligere Dissimilismedlem*

Til Under LUPEN

Hedersbevisningen i nr. 4-02 appellerer til meg slik at jeg fortsatt vil tilkjenne synspunkter og tanker om strategi for de utviklingshemmede og deres pårørende, som har mange unødvendig tunge stunder i disse Bondevik-tider. Jeg har en bror, Tom-Egil Østhus, et tragisk offer i det politiske spillet.

Olav T. Lånke i Krf. har jeg over flere år prøvd å bruke som kontaktperson, men han er som andre politikere jeg har vært i kontakt, feig og unnfallende.

Det eneste jeg med sikkerhet kan si feiler Tom-Egil, er språkløshet. Et annet problem er hva samfunnet har påført ham ved passivering og utestengelse fra familien og institusjonen som eneste redning, der staten ukritisk bevilger store pengebeløp.

Nevnes må tvangsopprettelsen av en adferdspsykolog som verge, en verge som ukritisk tar parti med systemet, imot pårørende og Tom-Egils behov og ønsker.

Det er forstemmende å konstatere hvor rettsløse enkeltpersoner er i velferdsstaten Norge. Det er mange som "Svanhild Jensen" i Kvæningen Kommune, å dele skjebne med. Uverdige og rettsløst, spør du meg. Underlig at så få bryr seg om *problemskapinga*, som betyr det motsatte av *verdiskaping*.

Ordtaket om at *hvordan samfunnet tar seg av gamle og syke, bevitner samfunnets sunnhets-*

tilstand, kan ikke understrekes nok. Valgmuligheter må få stå i høysetet. At Tom-Egil har sukkersyke, er ingen unnskyldning for utestengelse i fra hans familie, som han gjør alt for å få være hos.

Krf. har vist seg tragisk handlingslammet. Det pøses ukritisk penger inn i dødfødte prosjekt. Kun Frp stemte imot tvangsloven i psykiatrien. Vi ser frem til neste artikkel.

Jarle Olav Østhus

Åpent møte i Røde Korshuset, Stavanger den 27.02.03

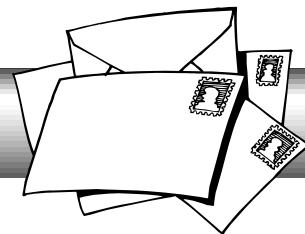
TUSEN TAKK KÅRE KVALVÅG!

En glimrende utført innledning og fremføring av vårt ønske om å få gjennomgang av hva som ligg i det å bli oppnevnt som hjelpeverge eller verge og setteverge, og ikke minst at du viste oss vegen hvor vi kunne henvende oss for å få heftet som inneholdt «Vergemålsloven», uten at en må frem med lommeboken.

Med den energien som du viste oss så er det bare «hel-trist» at så få av LUPE's medlemmer ikke fant dette tema interessant. «De gikk glipp av mye», var hva den eldre garde uttalte!

Det er mye en kan ta stilling til og mye i samfunnet er ikke slik en skulle ønske, men det er når en står samlet at en blir hørt, og derfor håper vi på bedre oppslutning ved neste møte.

*Med vennlig hilsen
Styret*

TIL

Det Kongelige Kommunal-
og Regionaldepartement

Høring – arbeidsgrupperapport vedrørende finansieringen av særlig ressurskrevende brukere i kommunene

Generelt

Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende (LUPE) har behandlet denne rapporten på sitt Landsstyremøte 25.-26.01.03, samt på møte i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) 27.01.03.

Fra 2000 har kommunene blitt tildelt skjønnsmidler fra KRD via fylkesmennene. I en slik ordning kan det bli store variasjoner i tilskuddene, noe som har gjort det vanskelig for kommunene å planlegge og etablere tilstrekkelig gode og nødvendige hjelpe- og støtteordninger for funksjonshemmede brukere.

Ordninger for finansiering av tiltakene til funksjonshemmede, spesielt de med store hjelpe- og støttebehov, må være stabile og av nødvendig størrelse for å gi brukere, kommunen og ansatte trygghet.

LUPE ser det derfor som positivt at det nå utarbeides forslag til ny statlig toppfinansiering for særskilt ressurskrevende brukere.

Styrket økonomi

Antall funksjonshemmede som er særlig ressurskrevende har økt sterkt, ca. 78%, fra 1999 til 2001. Dette betyr at det er et meget stort behov for å øke bevilgningene til

dette spesielle formål over statsbudsjettet, slik at kommunene kan gi varige og forsvarlige tilbud til særlig ressurskrevende brukere.

Valg av modell

LUPE mener det er prinsipielt riktig at statsmidlene til toppfinansiering skal følge brukeren.

Sterkt ressurskrevende brukere, som alle andre norske borgere, må kunne velge sitt bosted, dvs de må kunne flytte fra en kommune til en annen, og økonomiske midler må følge med. LUPE anbefaler at modell 1 velges da denne bygger på det reelle antall sterkt ressurskrevende brukere i kommunene.

Valg av innslagspunkt

Frem til 2001 var innslagspunktet kr. 600.000,- og dette ble øket til 700.000,- i 2002. I utredningen foreslås at innslagspunktet skal økes til 800.000,-.

En forskyvning av innslagspunktet på kr. 200.000,- i løpet av 3 år kan forårsake at tilbudene til sterkt ressurskrevende brukere blir redusert. LUPE mener at en eventuell forskyvning av innslagspunktet bør følge den reelle økning i lønns- og prisindeksen. LUPE anbefaler at innslags-

punktet bør være 600.000,- pluss lønns-/prisjusteringen i 2002 og 2003.

Kontrollfunksjon

LUPE mener at kommunerevisjonen er fullt ut kompetent til å kontrollere disponering og bruk av statsmidler til særlig ressurskrevende brukere i kommunen, og anbefaler at denne ordning velges.

Individuelle planer

Det er meget viktig at individuelle planer for funksjonshemmede, herunder selvfølgelig de særlig ressurskrevende brukerne, er utarbeidet. brukerne vil dermed få tilbud om nødvendig hjelp og støtte slik at de kan få et fullverdig liv.

Når individuelle planer er utarbeidet vil dette også være en hjelp for kommunene til å dokumentere og budsjettere med reelle utgifter.

LUPE anbefaler at arbeidet med individuelle planer gis nødvendig prioritet.

For Styret i LUPE

Med hilsen

*Thor Henriksen
nestleder*

Kommuneøkonomien og tjenestene til utviklingshemmede

Kommuneøkonomien og dens betydning for tjenestene til utviklingshemmede var det faglige tema årets landsmøte var bygget opp på.

Til å innlede om dette var helse- og sosialsjef i Søndre Land kommune Odd Syversen og stortingsrepresentant for SV, Karin Andersen invitert.

Odd Syversen, som kommer fra en av de største tidligere vertskommune, hadde tre hovedpilarer i sin fremstilling av saken.

Vertskommunetilskuddet er avgjørende for en kommune som Søndre Land, der omtrent alle de tidligere institusjonsbeboerne på Grimebakken ble boende. Hele tiden har dette tilskuddet vært en kampsak for de aktuelle kommunene.

For to år siden ble tilskuddet indeksregulert og dermed mer forutsigbart for den enkelte kommune. Finansieringsordningen for de særlig ressurskrevende brukere var den andre saken han trakk frem. Hans kommune hadde anbefalt at kommunen må dekke opptil 600.000 kroner og at staten av det overskytende bør dekke 75% av kostnadene. For kostnader over 1,2 mill. mener Søndre Land at staten bør dekke 90%.

Det tredje elementet i dagens utfordring, blir å skaffe kvalifisert arbeidskraft mente helse- og sosialsjefen. Ikke minst vil det være vanskelig å rekruttere personell med treårig utdanning mente Syversen og antydte at lønn vil bety en del i denne sammenheng.

Stortingsrepresentant Karin Andersen tok for seg mange av de samme elementene som Syversen hadde gjennomgått. Og for tilhørerne var det tydelig at budskapet falt i god jord.

Når det gjelder finansiering sa Andersen at hun generelt var skeptisk

til øremerking av overføringer til kommunene med henvisning til lokaldemokratiets selvbestemmelserett.

Likevel innrømmet hun at på områder som finansiering av tiltak for de utviklingshemmede og særlig de mest ressurskrevende kunne øremerking av midler være et godt virkemiddel. Hun støttet dermed også Syversen i synet på finansieringen av de særlig ressurskrevende brukerne.

En av paradoksene i kommuneøkonomien er at gode lønnsoppgjør er med å øker rekrutteringen til omsorgsyrkene, men de bidrar også til å forverre økonomien for kommunene. De privatiserte tjenestene er like dyre som de offentlige mente Karin Andersen og la til at alle ansatte, uavhengig av ansettelsesforholdet, skal ha lønn og et arbeidsmiljø som ikke gjøre dem syke.

I den påfølgende paneldebatten hadde deltakerne mange innlegg og kommentarer til temaet som i sin tur ble svart på og kommentert av foredragsholderne. Bl.a. ble det fra deltakerne nevnt at ansvarsreformen i liten grad er kvalitetssikra og at rettighetene er for svake og diffuse og at lovgivningen må bli bedre.

Foredragsholderne hadde til slutt en avslutningsrunde med svar og kommentarer.

Stortingsrepresentant Karin Andersen og Helse- og sosialsjef i Søndre Land, Odd Syversen i samtale etter innleggene på LUPE's landsmøte.

Landsmøter i LUPE er ikke et omfattende prosjekt, rent administrativt og vedtektsmessig. Det er vel heller ikke grunnen til at folk velger å komme år etter på dette etter vår mening viktige møtet. Her samles likemenn og -kvinner til faglig og sosialt påfyll. Kampen kan bli ensom rundt i vårt vidstrakte land og det gir god mening å samles.

Selv om mange går igjen fra år til år, kommer det også alltid noen nye mennesker til Sanner Hotell. I år var det også noen vi savnet. Influensa og annet styggedom sørget for at noen av våre venner måtte holde seg hjemme. Her er bilde som skal fortelle dere alle at LUPE fortsatt er å regn med.

...”men okken skal en godblunke tel ?”. Liv Grønnes vart opp med dikt av selveste Einar Skjæråsen som en herlig aperitiff til landsmøtemiddagen lørdag kveld.

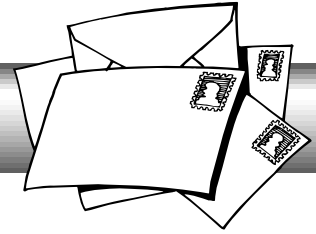
Margit Dalby, koordinator for individretta arbeid i Hellerud bydel i Oslo, hadde forelesninger om bydelens arbeid med individet i sentrum. De fokuserer på individet og ikke på funksjonshemmingen eller diagnosen.

Noen av våre nyeste og i alle fall yngste deltakere. Familien Anne og Harald Hansen fra Selje i Sogn og Fjordane sammen sine tre små barn

Alltid noe nytt å lære. Andres erfaringer og ekspertenes kunnskap. På LUPE's landsmøte og kurs er det alltid gode foredrag og engasjerte tilhørere.

Til
Det Kongelige
Justis- og Politidepartement

Høring – utkast til forskrift om endring av strafferegistreringsforskriften – politiattest i forbindelse med tilsetting av personer i sosialtjenesten som skal yte tjenester til mindreårige

Innledning

1. I skriv til Det Kongelige Sosialdepartement av 12.03.02 anmodet Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende (LUPE) om at det måtte utarbeides forskrifter inntil lov kunne vedtas som sikret utviklingshemmede, uansatt alder, mot seksuelle overgrep. *Kopi av skrivet vedlegges/vedlegg 1.*

2. Sosialministeren besvarte vår henvendelse 04.06.02 der hun bl.a. uttaler:
«Personer med utviklingshemming er som dere skriver en sårbar gruppe, som det er naturlig å vurdere tiltak for i denne sammenheng».
Kopi av Sosialministerens skriv vedlegges /vedlegg 2

Om forskriften

3. LUPE mener det er meget positivt at Justisdepartementet har utarbeidet forskrift om krav om politiattest for alle som skal arbeide med barn og ungdom. Spesielt er

LUPE fornøyd med at ekstra sårbare grupper, funksjonshemmede barn, omtales spesielt i høringsnotatet.

4. Forskriften vil uten tvil bedre rettssikkerheten for barn og ungdom under 18 år. LUPE vil komme med noen kommentarer og forslag til tilføyelser,

a) Forskriften gir ikke forbud for kommunen å ansette personer uten tilfredsstillende politiattest. Denne svakheten bør elimineres ved å utarbeide forskrifter eller lov som dekker området.

b) Det er dessverre en kjensgjerning at ansatte har stjålet penger, verdisaker (ringer, kjeder, klokker) og dyre klesplagg fra funksjonshemmede. LUPE anbefaler at forskriften utvides til også å omfatte økonomiske overgrep.

Fortsatt arbeid

5. Da høringsbrevet er utarbeidet i

samarbeid med Sosialdepartementet hadde LUPE håpet at forskriften skulle omfatte utviklingshemmede uansett alder. I høringsnotatet fremgår at barn og unge opp til 18 år, som omfattes av Sosialtjenestelovens § 4-2, a-d, må gis spesielt vern mot seksuelle overgrep. LUPE er enig i denne vurdering, at rettssikkerheten for gruppen må være klar.

6. LUPE er talerør for utviklingshemmede i alle aldre. Vi mener derfor det er absolutt nødvendig at også utviklingshemmede over 18 år må gis rettslig vern mot alle typer overgrep. LUPE anbefaler at det i samarbeid mellom Justisdepartementet og Sosialdepartementet utarbeides nødvendige forskrifter og/eller lovbestemmelser som dekker dette viktige området.

*For Styret i LUPE
Med hilsen
Thor Henriksen
Nestleder*

Frie fuglar flyg høgt ved Vestkapp

Vi har så rein luft, så friske vindar og så vidt eit synsfelt her på Nordvestlandet. Særleg opnar det store perspektivet seg når vi saman står på Vestkapp-plataet, hand i hand som ei lenkje av menneske.

Då ser vi langt inn i oss sjølve, vi ser kvarandre under huden, og vi ser med kjærleik og velvilje på menneska i heile verda kring oss.

Fuglane og tankane flyg høgt og fritt på ein slik stad under ein himmel som er uendeleg høg, men som vi kan nå med hendene våre når vi strekkjer oss høgt nok mot himmelen.

Det er velkjent i LUPE at samarbeidet mellom fylkeslaga i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal er storarta.

Vi som står for det er altfor smålåtne til å tenkje at det kan vere kvalitetar hos oss som skil seg ut.

Nei, - det er naturen og klimaet som gjer at vi MÅ ha det gildt saman og vere greie mot kvarandre.

Ikkje nok med det!

Vi lengtar etter å dele opplevinga av herleg natur og vidunderleg samarbeidsklima med alle andre i LUPE.

Laurdag 5. april frå kl. 1200 vert det på Åheim halde felles likemannskurs, og styremøte i begge fylkeslaga.

Utveksling av likemannstenester over fylkesgrenser er eitt av mange tema som skal drøftast.

Eit anna tema er dette:

Skal vi her i nordvest slå våre pjaltrar saman og invitere andre fylkeslag til eit likemannskurs i Vestkappregionen seinare på året? Skal innbydinga avgrensast til Helse Vest og Helse Midt-Norge?

Skal vi ta med heile landet? Kva kan vi makte økonomisk? Kva med open spleisefest?

Vestkappregionen er først og fremst eit naturparadis for oss som må ha meir oppleving enn å ligge på sol-seng framfor eit hotell heile tida, men i Selje har vi mellom anna nettopp ei eventyrleg badestrand rett nedanfor

eit hotell der verdens flottaste vert-spar byr på Thalasso (helse- og velværeprogram), kunst og kultur i mange former, god mat og drikke, og eit dyktig, kultivert personale. Her er og hytte- og campingtilbod, rorbuer og gjestegardar. Her er havturar, surfing- og dykkemiljø, fiske i sjø og elv, fjellvegar, klatreutfordringar og store sandstrender mot havet som på varme soldagar er flottare enn alt som finst ved Middelhavet.

På Vestkapp møter ein eit syn som ikkje kan skildrast med ord (spør Tore Gulbraar). Auget når så langt og vidt at ein ser så å seie heile verda. Til og med dei stygge flekkene som etterkvart skjemmer Fridomsgud-

inna på andre sida av Atlanteren kan vi skimte, - nesten.

OBS! Ingen stad i verda finst så mykje ver som her! Allslags ver! Rikeleg med allslags ver!

Fortener ikkje LUPE- folk snart å få møte kvarandre i slike spennande omgjevnader og under den høge, men nære himmelen der fuglar og tankar flyg høgt og fritt?

Vi her i nordvest vil så gjerne sjå våre kjære LUPE-venner her. Kva seier de?

Vi treng tilbakemeldingar om interesse og meiningar frå LUPE-medlemmer.

God helsing til alle frå Astrid

Tore Gulbraar mottar blomster og takk etter mange års innsats for LUPE av leder Ole Kr. Berntsen.

Tore Gulbraar går ut av styret

Landsmøter i en organisasjon er ofte milepæler der en ser nye mennesker står frem og andre kjente og kjære medspillere ta avskjed. Så også ved dette landsmøtet.

Tore Gulbraar har vært en viktig medspiller i LUPE sentralt. På mange landsmøter og kurs har han stått frem og beriket oss med sin diktlesning.

Han har de siste årene vært styrerepresentant i Samordningsrådet og talt de utviklingshemmedes og pårørendes sak der.

I Under LUPEN har Tore Gulbraar deltatt aktivt i spaltene med korte glimt fra sine mange reiser og sine flotte artikler i serien "samtale med en ...".

På landsmøtet ble Tore Gulbraar takket og hedret for sin innsats for fellesskapet i LUPE.

Vi i Under LUPEN vil også bringe vår takk og håper at det også i fremtiden kommer "samtaler med en ..." til berikelse og innsikt for oss alle.

ÅRSBERETNING 2002

Fylkeslaget for Oppland og Hedmark ble stiftet 9. juni 1996 på Sanner hotell, Gran.

Pr. 31.12.02 har laget 49 medlemmer, av disse er 24 bosatt i Oppland og 25 i Hedmark.

Lagets årsmøte den 11. juni ble holdt hjemme hos Tom Roar Bergli som bor på Storhamarstranda i Hamar. Alle de 12 fremmøtte hygget seg i hans vakre hjem. Deltagerne på møtet drøftet situasjonen for funksjonshemmede nå 10 år etter HVPU-reformen. Det ble fremholdt at reformen har mange positive trekk, men at kommuneøkonomien kan gi et tilbakeslag både på bo- og aktivitetsområdet. Her må foreldre og andre pårørende følge utviklingen nøye og protestere på forringelser av det totale tilbudet.

Lagets leder refererte fra behandlingen av vår søknad til Hedmark fylkeskommunale råd for funksjonshemmede om at vi ikke fikk grunnstøtte fra Hedmark fylke for 2002. Vårt spørsmål om inhabilitet og protest på avgjørelsen har ikke ført fram. Årsmelding og revidert regnskap ble

enstemmig vedtatt uten merknader. Valget ga følgende resultat:

Tore Gulbraar, Hamar, leder
Bernt Bergli, Gjøvik, kasserer
Reidun Gulbraar, Hamar, sekretær

Inger Bø, Fåvang
Turid Jahren, Hamar
Åsta Strangstad, Tretten
Per Ivar Jahren, Hamar

Den 20. november arrangerte laget høstfest på Høyvang på Hedemarken med 240 deltagere. Samlede utgifter var kr. 45.826. Inntektene var offentlige midler, og deltagerne betalte kr. 100 i inngangspenger. Festkomiteen som besto av Turid Jahren, Laila Bergli og Reidun Gulbraar gjorde en kjempejobb.

Vi ser at behovet er stort for en slik fest. Folk møter opp i sine beste klær til varm mat og levende musikk. Imidlertid må vi begrense deltagerantallet neste år til 200, ikke minst av hensyn til de mange rullestolbrukerne.

På LUPES likemannskurs, arrangert i Stavanger 7. og 8. september, had-

de laget fem utsendinger: Åsta og Hans Strangstad, Liv Grønnæss, Reidun Gulbraar og Turid Jahren. Turid Jahren deltok dessuten på LUPE og NOFFs "Kick-off" seminar i Bergen 5. og 6. oktober.

Turid Jahren og Tore Gulbraar var deltagere på SORs nordiske fagkonferanse *Fra bruker til borger* 18.- 20. april i Oslo. Tore Gulbraar var utsending til Oppland FFOs årsmøte på Gjøvik den 27. april.

Styret får en del henvendelser fra foreldre og søsken som vil ha informasjon og bistand i enkeltsaker. Av særlig interesse er laget engasjement for at funksjonshemmede i Søndre Land kommune skal få beholde tilbudene i eget hjem. Her har kommunestyret kuttet sterkt i helse- og sosialbudsjettet for å kunne opprettholde nedleggingstruede barnehager og skoler. Vi finner det svært betenkelig at skolebarn og funksjonshemmede blir stilt opp mot hverandre. Saken er referert i "Under Lupen" nr. 4 – 2002.

Hamar, 31.01.03
Tore Gulbraar
Leder

*Disse syntes nok at maten smakte godt!
 Bildet er fra LUPE-festen på Høyvang 20. november 2002*

Foto: Kjell Even Tofastrud

ÅRSBERETNING 2002

Styret

Astrid Aarø Engen, leiar
Hans Roth-Hansen, nestleiar
Per Gunnar Strømsheim, sekretær
Arvid Hungnes, kasserar
Wigdis Hellstrøm, styremedlem
Jorunn Monsen, styremedlem
Wenche Rødal, varamedlem
Atle Brudevik, varamedlem
Hilde Dybedal Eikeset, varamedlem

Styret har gjennom året hatt 7 møte. Varafolk er innkalla til alle styremøte. Denne ordninga bør vidareførast ettersom det oftast er forfall mellom dei faste styremedlemmene.

Styremøta har fungert godt. Nokre temaer har fortent grundig debatt, og alle har i møta vore aktive og synt engasjement. Det er svært gledeleg å kunne registrere at vi år ut og år inn er totalt sparte for interne konflikter, og at vi er samstemt innstilte på samarbeid overfor andre organisasjonar og i det heile med partar som vi kommuniserer med.

Samanslåingsprosessen i forhold til NOFF ser vårt fylkeslag svært positivt på. Sekretæren vår, Per Gunnar Strømsheim, har gjennom alle år vore den sterkaste eldsjela i LUPE for samorganisering tvers over alle diagnosar og målgrupper, og må ta æra for at solidaritet alltid er tema i LUPE Møre og Romsdal. Vi kan nok seie at solidaritet og samarbeid er vår flaggsak.

Oppfylgning av handlingsplan; generelt om tilskott og bruk av tildelte midlar

Når det gjeld likemannsarbeid har vi gjennom året brukt dei tildelte midlane fullt ut og kunne brukt langt meir. Rekrutteringa av likemenn har gjennom året tildels svikta. Trass i mange kurs er det stadig stort sett dei same som før som vågar å ta på seg oppdrag.

Kurs som gjeld organisasjon, kultur og fritid vart p.g.a. sjukdom og arrangementskollisjonar utsette til nytt år.

Av midlar som vart løyvde frå fylkeskommunens kulturavdeling og Helse Midt-Norge, i alt Kr. 50.900, har vi avsett nok til disposisjon for å få gjennomført planlagt kursprogram på nyåret, for å kunne finansiere dei nødvendig kontinuerlege likemannsoppgåvene, og for å kunne ta del ved eksterne arrangement som kjem tidleg i det nye året. Slik avsetting er nødvendig fordi vi elles måtte, som tidlegare, vere altfor passive dei første månadene kvart år.

Representasjon

Fylkeslaget får mange og viktige utfordringar som gjeld brukarrepresentasjon.

Astrid Aarø Engen er styremedlem i FFO i Møre og Romsdal, og møter der mange utfordringar. I Framtidsutvalet under FFO M&R har vi hatt tre av sju representantar; Per Gunnar Strømsheim og Hans Roth-Hansen i tillegg til Astrid som heile tida har vore leiar for utvalet. Dette utvalet er nå nedlagt og eit styreinternt arbeidsutval med eit liknande mandat nedsett. Dette var Astrids forslag, grunna m.a. med behov for fornying og sterkare engasjement i FFO-styret.

I samband med Helse reformen vart Hans og Astrid valde inn i Brukarutvalet for Helse Sunnmøre, Astrid som leiar og Hans som nestleiar. I samband med dette kom fleire representasjonsoppdrag. Hans er nå oppnemnd som brukarrepresentant i leiinga av eit byggeprosjekt på psykiatriområdet, og Astrid i kvalitetsutvalet for Helse Sunnmøre.

Astrid er og einaste brukarrepresentant i styret for Kompetanseprosjektet for pasientinformasjon og pasientopplæring (KPI) under Helseregion Midt-Norge.

Ved møte av ymse slag i fylket har oppdraga vore fordelte på styremedlemmer.

Astrid tok del ved FFO's budsjettkonferanse i Oslo og i aksjon fram-

for Stortinget i samband med budsjettbehandlninga, og hadde to foredrag ved regional FFO-konferanse på Røros.

Ho har hatt foredrag og innlegg ved ymse høve ved Høgskulen i Molde, ved Mork Rehabiliteringssenter, ved møte og konferansar i samband med helse reformen og faglege prosjekt knytte til habiliteringstenester. Kari Strøm, Wigdis Hellstrøm og Astrid ytte "nabohjelp" ved å stå for programmet ved eit kurs som LUPE Sogn og Fjordane med glans gjennomførde, med stor oppslutning av både brukarar og fagpersonar. Wigdis og Astrid har teke del i fleire møte i same fylke, Astrid og i Sør- og Nord-Trøndelag.

Engasjement elles internt i LUPE

Astrid er varamedlem i landsstyret. Ved sentralt likemannskurs i Stavanger hadde vi 6 utsendingar, og 7 på NOFF's Kick-off-konferanse i Bergen; ei positiv og oppmuntrande prosessoppleving.

Det vart søkt om midlar frå Sentralt Brukerforum til LUPE-prosjekt "Vaksenplæring for utviklingshemma", og samarbeid med Møreforskning Volda i denne samanhengen er etablert.

I samband med dette har Astrid hatt fleire møte med Møreforskning og eitt med Sentralt brukarforum. Hans Tangerud, Per Gunnar Strømsheim og Astrid Aarø Engen representerer LUPE i styringsgruppa for prosjektet.

Overfor LUPE i andre fylke har vi hjulpet til med etablering av fylkeslag i Sør- og Nord-Trøndelag og med ny oppstart i Sogn og Fjordane. Vi har og teke hand om likemannsoppdrag i desse fylka og i Rogaland.

Likemannsarbeid

Fylkeslaget vart tildelt Kr 35.000 til denne verksemda.

Vi har gjennomført i alt 12 kurs og

ÅRSBERETNING 2002

Styret har etter årsmøtet 2002 bestått av:

Leder: Gudrun Bergsland
 Styremedl: Ågot Malmgren
 Nestleder: Kjersti Thomassen
 Anlaug Hagen
 Kasserer: Elin Aaltvedt
 Varamedl: Anne Helgesen
 Sekretær: Ivar Tolstad
 Gudrun Tørre
 Toralf Aanestad

Styret har hatt 3 møter. Årsmøtet ble holdt på Fellessenteret på Notodden 9. april med meget bra fram møte. Medlemsmøte ble holdt på Bekkhus arbeidssenter 22. oktober.

Det har vært avholdt et felles styremøte for NOFF Telemark og LUPE Telemark i Skien 28. august.

Formålet var at vi i forbindelse med prosessen før en eventuell sammen slåing av NOFF og LUPE, skulle bli mer kjent personlig og med hverandres organisasjoner.

Det ble utdelt tilskudd av fondsmidler på i alt kr. til ferie- og fritidstiltak for våre utviklingshemmede medlemmer. Søkermengden var stor.

Det ble arrangert en meget vellykket underholdnings- og dansekveld for utviklingshemmede fra øvre og østre Telemark på Fossen kro i Sauland 12. april med hele 92 utviklingshemmede og ledsagere til stede.

Det ble gitt driftsstøtte fra Telemark fylkeskommune, og fra LUPE sentralt ble overført kr. 75,- pr. betaltede medlem.

Deler av styret har hatt møter for å forberede festen på Fossen, i forbindelse med utsending av søknadsskjema om støtte til ferie- og fritidstiltak og utsending av møteinnkalling.

I forbindelse med nedskjæringer i tjenestene i Notodden kommune på grunn av økonomien ble det sendt en henvendelse til kommunestyret og til Fylkesmannen i Telemark.

Pr. 31.12.02 hadde fylkeslaget ca. 150 medlemmer.

Notodden 1.3.03

*Ivar Tolstad
sekretær*

KAMP I TELEMARK Store nedskjæringer i Notodden

Notodden kommune skal – som mange andre kommuner – spare millioner i 2003.

Særlig vil dette gå ut over utviklingshemmede. De vil få sine tjenester og bistand beskåret i større grad enn andre.

Flere store utgifts/driftsområder som kollektivterminal, gatevarme, flott gateoppustning, flyplassdrift (ca. 2 mill nettoutgift årlig) m.v. blir ikke berørt i det hele tatt. Dog er likevel kommuneøkonomien svært dårlig. Et konsulentfirma har kommet med en undersøkelse som danner grunnlaget for nedskjæringene. Kall det et bestillingsverk. De mente enkeltvedtakene var alt for detaljerte. Nå skal de være mer generelle,

for da kan kommunen gjøre som den vil.

Flere utviklingshemmede vil få skjært ned bistanden i bolig med henimot utrolige 50%, og det vil føre til en svært svekket livssituasjon og lite mulighet for individuell tilpassning.

Enkeltvedtakene strømmer nå ut til hjelpevergene, og ankesakene strømmer den andre veien. Stikk i strid med sosialtjenesteloven har ikke hjelpevergene på vegne av brukerne blitt trukket inn i prosessen i form av informasjon, høring, spørning før vedtakene ble fattet. Hjelpeverger og pårørende er i en opprørt situasjon med store psykiske belastninger. Vi er på vei tilbake til rein oppbevaring a la 50-tallet.

LUPE Telemark har engasjert advokat Sverre Ingram Andersen, og han har virkelig engasjert seg i saken. Han er til stor hjelp i den prosessen hjelpeverger og pårørende nå går gjennom eller skal gå gjennom.

Et krav fra ham om utsettelse av tiltaksgjennomføring førte til en foreløpig utsettelse til slutten av mars. Fylkesmannen vil bli bedt om oppsettende virkning, - slik at tiltakene ikke kan settes i gang før etter klagebehandlingen der.

Lokalpressen har hatt 4 store oppslag om saken, og det støtter oss godt.

Hvorfor må vi hele vårt liv sloss for rettighetene til våre utviklingshemmede?

Juleball for Oslo og Akershus

AV THOR HENRIKSEN,
OSLO OG AKERSHUS FYLKESLAG

Styret i Støttelaget inviterte utviklingshemmede med ledsagere til juleball 7. desember 2002 ved Nordre Aasen. Allerede ved invitasjonen forstod ungdommene at det skulle bli juleball på god tradisjonell vis, for det skulle være pent antrekk.

Gjestene ble høflig mottatt av vertskapet i Støttelaget og servert en alkoholfri velkomstdrink

I kantinen var det dekket langbord som var pyntet juledekorasjoner og levende lys slik at alle straks kom i den rette feststemning. Ma Bastiansen ønsket alle 64 gjestene velkommen til juleballet, og deretter ble det servert gryterett og mineralvann, slik at alle fikk stilt sulten. Det var trykket opp sanger, og alle sang lystig med i de kjente julesangene; Glade jul, Deilig er jorden, julekveldsvise osv..

Etter middagen forflyttet gjestene seg til gymnastikksalen der dansen skulle forgå. Bandet Ragna-Rockers var allerede på plass og musikken fløt allerede gjennom rommet. De spilte både rock og pop, så både yngre og eldre svingte seg lystig i dansen.

Melodien var kjente og kjære, så det var mange som sang eller nynnet med.

Dansen den går utpå LUPE-skjær. Hege, Anette og Lars Cato i en sakte vals.

Etter mye dans, lek og sang var det godt å ta en pause. Vertskapet serverte nå bløtkake og kaffe og praten gikk livlig rundt bordet. Humøret var på topp så det ble både allsang og soloopptredener. Ragna-Rockers spilte igjen opp til dans, og både yngre og eldre kom ut på gulvet for å slite på parketten. Alle deltok og det var hyggelig å se at også rullestolbrukerne var med på både vals, rock og twist.

Æresgjest på ballet var Grand Old Lady, Edith Arnesen og hun moret seg storlig sammen med de andre

gjestene. Et annet hyggelig innslag var at en søster var kommet fra USA og var med som ledsager for sin utviklingshemmede bror.

I hyggelig selskap går alltid tiden fort og juleballet måtte avsluttes. Det hadde vært et godt forberedt og vellykket gjennomført juleball. Festdeltakerne, både de utviklingshemmede og ledagerne gleder seg allerede til fremtidige arrangementer og som det heter i musevisa: "...skal alle om et år få feire jul igjen."

Årsmelding fra side 15

samlinger, nokre av dei lokale. Erfaringa er at utfordringane som møter oss omhandlar svært mange temaer, og vi prøver å ta opp så mange vi kan rekke over. I stor grad har vi internt dekt informasjonsbehovet fordi vi har medlemmer med kunnskapar på mange felt. Likemannsutfordringane er mange, og mange av dei vi har engasjert oss for treng oss og oppfølging over lang tid. Telefonen er det flittigast brukte kommunikasjonsmiddelet, både overfor dei vi skal hjelpe og overfor hjelpeapparat; tenesteytarar, fagsektorar og forvaltning. Reisene er dyre og tidkrevjande, men kan ikkje

forsømmast. Ved nokre høve trengst juridiske konsultasjonar. Så langt har rådføring med offentleg tilsette juristar og venner som er juristar dekt dei akutte behova, og når meir aktiv hjelp har vore nødvendig har fylkeslaget så langt ikkje hatt utgifter. Vi ser behovet for ein fast LUPE-jurist og har teke spørsmålet opp i landsstyret.

Behovet for at fleire av oss blir aktive likemenn er påtrengande. Særleg gjeld det nordre del av fylket. På Nordmøre har leiar ved to høve sett seg nøydd til å engasjere andre enn våre. Saman burde vi ha greidd desse oppgåvene sjøle.

Velferdstiltak

Også dette året fekk "Merkesteinane", der fleire av våre medlemmer er deltakarar, etter søknad tilført alt vi hadde av midlar til slikt føremål; kr 5.000. Ved Monsiaden i juni tok vi dette året som alltid del som funksjonærar og medhjelparar

Leiaren takkar styret for godt samarbeid, og styret takkar medlemmene i fylkeslaget for trudom mot organisasjonen vår.

Det er ingen tvil om at vi stadig vil møte oppgaver og utfordringar i Møre og Romsdal.

Astrid Aarø Engen

Sosialministeren advarer mot tvangsflytting

Hovedregelen er at utviklingshemmede skal få hjelp der de bor. Kommunen kan bare unntaksvis kreve at hun eller han skal flytte til et annet sted.

Dette slo sosialminister Ingjerd Schou fast i Stortingets spørretime 19. desember i fjor.

Utbredt problem

Hun svarte på dette spørsmålet fra SV's Olav Gunnar Ballo:

«Norsk Forbund for Utviklingshemmede melder om at tvangsflytting av utviklingshemmede er et utbredt problem. Kommunene flytter mennesker mot deres vilje, ensidig av økonomiske hensyn.

Er dette en praksis sosialministeren kan stille seg bak, eller vil hun foreta seg noe for å styrke utviklingshemmedes rett til innflytelse på valg av bosted, anke-/klagemuligheter i flyt-

tesaker og sørge for at kommunene ikke tvangsflytter funksjonshemmede utelukkende av hensyn til kommuneøkonomien?»

Tjenester der de bor

Problemstillingen var kjent for sosialministeren. Hun sa at hun både gjennom brev fra Norsk Forbund for Utviklingshemmede og henvendelser fra andre var blitt gjort oppmerksomme på at kommuner har presset utviklingshemmede til å flytte. Flyttingen er satt som vilkår for å motta sosiale tjenester.

– Departementet har ved flere anledninger advart mot denne praksisen og presisert at kommunen som den alminnelige hovedregel har plikt til å yte nødvendige tjenester der vedkommende bor eller ønsker å flytte, sa hun.

– Dette prinsippet følger både av lov om sosiale tjenester og siktemålet

med ansvarsreformen. Bare unntaksvis vil en kommune ha saklige grunner for å stille vilkår om at tjenestene skal ytes i tilknytning til et annet botilbud. Et slikt vilkår vil kunne stilles dersom det foreligger spesielt store vansker med å gjennomføre tjenestetilbudet, for eksempel urimelig store ekstrakostnader eller spesielt store praktiske problemer. Uansett vil det være et krav at det er forholdsmessighet mellom hvor byrdefullt det er for parten å måtte flytte, sammenholdt med kommunens begrunnelse for å yte tjenesten i en annen bolig, sa sosialminister Ingjerd Schou blant annet.

Hun viste også til et ferskt rundskriv fra Sosialdepartementet. Der slås det fast at «den enkeltes rett til tjenester må vurderes ut fra den enkeltes behov og ikke ut fra hvor personen bor».

OPPLEVELSESTUR for medlemmer av Oslo og Akershus Fykeslag

AV THOR HENRIKSEN

I et tidligere nummer av Under LUPEN ble gitt en kort orientering om Støttelaget i Oslo.

Laget arbeider på flere plan for å gjøre forholdene bedre for de utviklingshemmede.

Et av de meget positive tiltak er de godt innarbeidede "Ragna Ringdalturene". Disse blir arrangert hver vår og høst av entusiastiske støttelagsmedlemmer.

Høsten 2002 gikk turen til Kiel med Kronprins Harald. Allerede før kl.12.00 kom de første deltakerne til Colourline-terminalen for å registrere seg. Da hadde den morgenfriske Ma Bastiansen vært på plass i lang tid for å ordne alt det praktiske som en tur med 67 deltakere krever.

Det ble mange "takk for sist", "hyggelig å treffe dere igjen" og de mest modige klarte å lure til seg en liten klem også. Sammen med billetten fikk alle utviklingshemmede en konvolutt med gave fra Styret i Støttelaget.

Å ordne seg i lugarene tok ikke lang tid, og deretter var det å gå på oppdagelsesferd omkring på båten. Noen fant seg et spisested for å få litt mat og drikke, mens andre fant frem til de mange fargerike automatene. Noen kom gledesstrålende tilbake fordi det hadde rullet ut hele rekker med 1-kroner, mens andre var mer skuffet og mente at automatene var like grådige som de noe eldre "enarmede bandittene".

En av ungdommene vant forresten så mye å putte i lommene at han trengte ekstra bukseseler.

Selvfølgelig måtte Taxfreebutikken besøkes, og både eldre og yngre foretok planlagte eller impulsive innkjøp av forskjellige varer.

I restauranten var det dekket julebord og her manglet det verken fiskeretter, kjøtteretter eller desserter. Det var også fritt valg mellom kalde og varme godsaker.

Musikk og opptreden var det flere steder omkring på båten, så de mest danseglade kunne svinge seg til både rock og vals langt inn i de små timer.

Neste morgen, etter en solid frokost, gikk turen inn til handlegatene og varehusene i Kiel. Igjen ble det foretatt både planlagte og impulsive innkjøp. Mange hadde med lister over mulige julegaver til slektninger og venner, så det blir nok pakker under juletrærne i år også.

Spesielt spennende var det å besøke en musikkhandel som var på flere etasjer med 1000-vis av CD'er, kassetter og plater. Her var det også mulig å gjøre storhandel for en rimelig penge.

Tilbake på båten ble det "same procedure as last" med underholdning, dans og god mat og drikke. Både yngre og eldre deltagere moret seg, og igjen holdt de mest danseglade ut også denne natten.

Deltagerne håper at denne hyggelige tradisjonen blir opprettholdt, og gleder seg allerede til vårturen. Mange takk til Styret i Støttelaget og Ma Bastiansen for en godt forberedt og gjennomført arrangement for utviklingshemmede og deres ledsagere.

ADRESSER OG TELEFONER:

<i>Verv:</i>	<i>Navn:</i>	<i>Adresse:</i>	<i>Telefon:</i>	<i>Faks:</i>
<i>Styret:</i>				
Leder:	Ole Kr. Berntsen	Leiknes, 9300 Finnsnes	77 84 56 21	77 84 79 17
Nestleder:	Thor Henriksen	Karl Andersensvei 149, 1086 Oslo	22 21 11 14	
Sekretær:	Ivar Tolstad	Larskåsv. 36, 3676 Notodden	35 02 03 84	35 02 07 88
Kasserer:	Helga Jørgensen	9302 Rossfjordstraumen	77 84 67 63	
Styremedl.:	Jostein Søreide	Saksarrinden 62, 5253 Sandsli	55 22 97 98	
1. vararepr.	Astrid Aarø Engen	6146 Åheim	70 02 40 24	70 02 40 24
2. vararepr	Turid Jahren	Hellevn. 13, 2319 Hamar	62 52 26 25	
<i>Fylkesledere:</i>				
Oslo:	Margrethe M. Hjortnes	Korsvollbråten 19a, 0880 Oslo	22 23 27 34	
Hedmark og Oppland	Tore Gulbraar	Chr. Bruunsgt. 11, 2300 Hamar	62 52 47 47	
Telemark	Gudrun Bergsland	Gulltunvn. 26, 3676 Notodden	35 02 02 30	
Rogaland	Beathe Signy Hebnes	Kobbungsveien 18, 4085 Hundvåg	51 54 81 93	
Hordaland	Jostein Søreide	Saksarrinden 62, 5253 Sandsli	55 22 97 98	
Sogn og Fjordane	Harald Hansen	Djupedalen, 6740 Selje	57 85 66 15	
Møre og Romsdal	Astrid Aarø Engen	6146 Åheim	70 02 40 24	70 02 40 24
Troms	Ole Kr. Berntsen	Leiknes, 9300 Finnsnes	77 84 56 21	77 84 79 17
S. Trøndelag	Gerd Hestad	Nils Ryjordsvei 5, 7020 Trondheim	72 55 75 39	72 55 75 39
<i>Fylkeskontakter:</i>				
Agder	Asbjørn Sandvik	Joåsvn. 21, 4846 Arendal	37 01 22 64	37 01 22 64
Akershus	Odd Myrland	Torvmyrveien 23, 1476 Rasta	Priv. 67 90 41 99	
Vestfold	Irene Hansen	N. Slotsgt. 5c, 3100 Tønsberg	33 31 46 63	
N. Trøndelag	John Håve	Elveveien 16, 7520 Hegra	74 80 27 01	

VERV ET MEDLEM!

Du vet sikkert at LUPE får stats-tilskudd for hvert betalende medlem. Derfor trenger vi din støtte i form av medlemskap.

Vi trenger også din hjelp til å verve flere medlemmer. Dette gir oss økonomisk styrke til kursing av tillitsvalgte og medlemmer til en kamp for våre utviklingshemmedes rettigheter.

Start med dine nærmeste. De som står den utviklingshemmede nær, ansatte i boligen eller på dagsenteret, venter og bekjente. Som medlem støtter de en god sak og får fritt tilsendt vårt medlemsblad.

Medlemskontingenten er i 2003 kr. 150,-

Jeg har vervet:

Navn

Adresse

PostnrPoststed

Navn

Adresse

PostnrPoststed

Navn

Adresse

PostnrPoststed

Klipp ut og send talongen til:

Hans Nilsens Haugesgt. 44 B, 0481 Oslo

FYRE MED VED - FYRE MED VED!

VEDPAKKERE. Her er arbeidslaget som pakker veden hele året.

F.v. Hans Erik Jacobsen, Tom Wilgraff, Tom Roar Bergli, Tomas Floberg, Espen Skarderud og Kjell Arne Søby.

Tekst: Tore Gulbraar

Foto: Thormod Iversen

For mange utviklingshemmede har jobbing med fyringsved blitt meningsfullt arbeid. Ikke minst fordi det er samfunnsmessig nyttig, vi har et stort overskudd av vedaskog i Norge i dag. Og at vi nå kan få kjøpt ved, i mange tilfelle fritt tilkjørt, er noe folk setter pris på i en kald vinter med høye strømpriser.

En januardag besøker vi **Hamar arbeid og aktivitet** som ligger på gården Olsrud utenfor Hamar. Her er det mange aktiviteter, men i dag skal vi besøke **Ved og skogsgruppa** som består av 21 arbeidere og 7 arbeidsledere. Gruppa ledes for tiden av vernepleier **Hans Erik Jacobsen**. Han forteller at arbeidsgjengen hogger selv i kommuneskogen, og at det også kjøpes inn reisved. Det videre arbeidet er kapping, kløving og stabling i nettingsekker. Og så kommer utkjøring til forbrukerne, noe som skaper liv og kontakt med lokalsamfunnet.

Vedgruppa leverer både blandingsved og bjørk til

vanlig markedspris. Og det er store kvanta det dreier seg om. I år regner vi med 15 til 16.000 sekker forteller Jacobsen. Han sier videre at det satses på å ha en så vanlig arbeidsplass som mulig, dette er ikke sysselsetting eller beskjeftigelse. Det er to økter, en fra kl. 9 til 12 og en fra 12.30 til 15. Noen har halv dag mens andre kjører fullt. Selvsagt er det egen kantine på Olsrud. Vi kjøper oss kaffe og deilige rundstykker servert av **Kringla**, en ASVO-bedrift som også har tilhold på stedet.

Det er mange blide fjes å se på Olsrud. Arbeidet går med liv og lyst. Det ligger et langt treningsprogram bak for hver enkelt arbeider. Et stikkord for arbeidslederne er og må bli tålmodighet. Jeg spør Hans Erik Jacobsen om grunnen til at det nettopp har blitt ved som gir arbeid til så mange utviklingshemmede. Dette er et enkelt og greit arbeid som ikke stiller for store krav til finmotorikk, svarer arbeidslederen. Vernetiltakene står i høysetet, men så har vi heller ikke hatt arbeidsulykker på de 10 årene vi har drevet her på Olsrud!